

מרכז ניר כץ

למאבק באלימות ובלהט"בופיה

דוח שנתי #4

1.8.2016-1.8.2015

דבר מנכ"ל האגודה

מרכז ניר כץ למאבק באלימות ולהט"בופוביה, הוקם בראשון לאוגוסט 2012 כחלק מן האגודה למען הלהט"ב (האגודה לשמירת זכויות הפרט). המרכז מיועד להתמודד עם התופעות הרווחות של אלימות, אפליה ופגיעה בקהילת הלהט"ב באמצעות איסוף נתונים מהימנים על היקף התופעה וזאת כבסיס לשינוי. דו"ח זה הינו הרביעי אותו מפרסם המרכז.

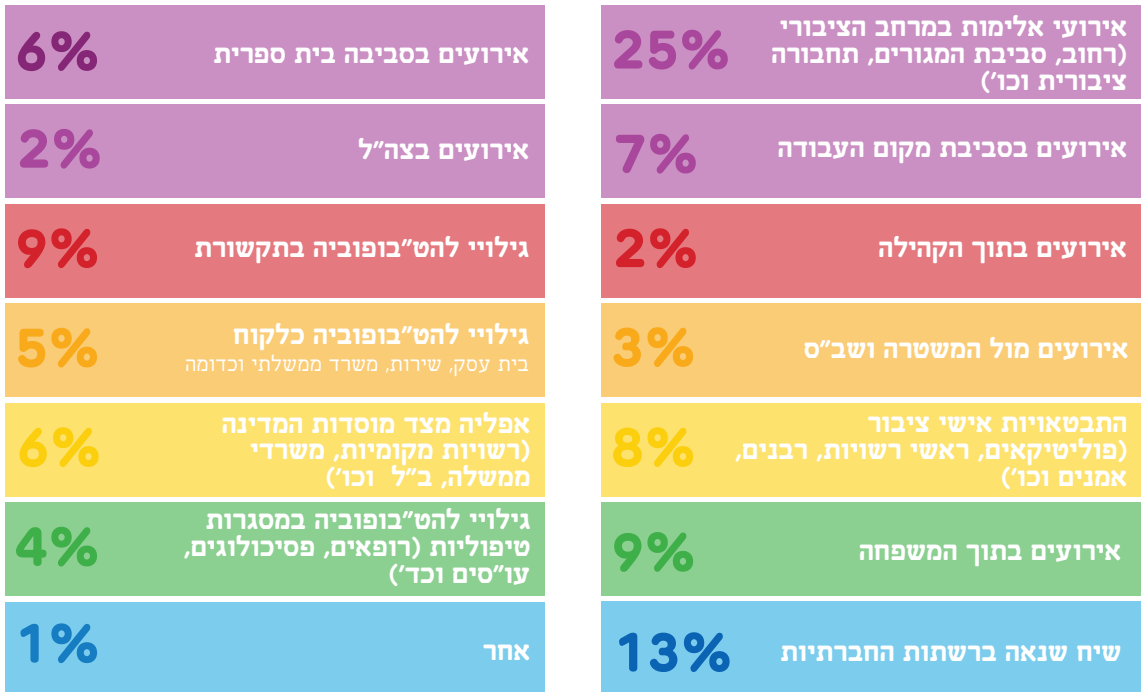
שלושת הדו"חות הקודמים (2013-2015) חשפו נתונים מדאיגים אשר לימדו בין היתר כי אירועי הלהט"בופוביה מתרחשים בכל רחבי הארץ, מתאפיינים ברמת חומרה גבוהה, ומלווים את כל מעגל החיים של האדם הלהט"ב. לצערנו, הדו"ח השנתי שלפנינו ממשיך ומתקף ממצאים אלו וחושף תמונה חמורה, כאשר מדי יום דווח למרכז על אירוע להט"בופובי חדש. מאות המקרים המדווחים כוללים לא רק פגיעה ואפליה על ידי אנשים פרטיים, אלא גם התבטאויות חמורות מפי אישי ציבור מרכזיים, מנהיגים פוליטיים ואנשי דת. כל אלו מלמדים על חומרת התופעה כמו גם על עומקו של השינוי החברתי הנדרש.

אוהד חיזק | מנכ"ל

מספר הפניות המדווחות

במהלך השנה דווחו למרכז ניר כ־424 מקרים, המהווים עליה של 66% בכמות הפניות המדווחות ביחס לשנה שקדמה לכך.

אפיון סוג האירועים המדווחים

בחנית הקטגוריות השונות של אירועים להט"בופובים אשר דווחו למרכז הדיווח מעלה כי האדם הלהט"ב חשוף לפגיעה להט"בופובית לכל אורך מעגל החיים - מבית הספר, דרך השירות הצבאי, מערכת ההשכלה הגבוהה, ועד מקום העבודה, ואף בית המגורים והשכונה. גם במסגרות נותנות שירות שונות נתגלו פגיעות להט"בופוביות, ובהן בתי עסק, שירותי הממשלה, מסגרות טיפוליות ועוד.

מן הפניות המדווחות:

■ השנה התאפיינה בשיח שנאה טעון מאוד ברשתות החברתיות, אשר כלל התבטאויות להט"בופוביות חמורות ובהן הסתה מפורשת לרצח חברי הקהילה.

■ מספר אירועים חמורים ואלימים במיוחד התרחשו במרחב הציבורי, וכללו תקיפה פיזית של חברי/ות הקהילה על ידי קבוצות תוקפים. בין האירועים: תקיפות בערים רחובות ואילת אשר כללו שימוש באלה וניפוץ בקבוק זכוכית על המותקף; מקרה נוסף הוא תקיפה של אישה טרנסג'נדרית על ידי מספר גברים בדרום ת"א תוך הכאתה.

■ אירוע בולט במיוחד השנה היה שידור שיר בשם "מושיקו/לצאת מהארון" במסגרת התוכנית "הכוכב הבא לאירוויזיון" (קשת, חברת 'טדי הפקות'). השיר, אותו ביצע מתמודד בשם מאור גמליאל, כלל סטראוטיפים רבים המהווים ביזוי של ממש של חברי הקהילה הגאה. שידור השיר הביא אחריו גל של אירועים להט"בופובים ברחבי הארץ, אשר כללו השפלה ולעג, במיוחד של צעירים, ברשתות החברתיות, בבתי הספר ובמרחב הציבורי.

- בין הדיווחים מספר פניות הקשורים לאסירים להט"ב הכלואים בבתי הכלא, וכן עצירים המעוכבים בתחנות משטרה או בית מעצר לתקופה קצרה. הפניות כוללות דיווח על התעמרות באסירים להט"ב על ידי כלואים אחרים וע"י צוות בתי הסוהר, וכן בעיה חמורה של נשים טרנסג'נדריות המוכנסות לבידוד (צינוק) כחלק מנהלי הגנה לשם מניעת פגיעה מצד עצירים אחרים.
- השנה בלטו דיווחים חמורים של ביזוי ואף תקיפת להט"ב בתחבורה הציבורית.

מתן מענה לנפגעי להט"בופוביה כחלק ממארג סיוע משולב

מעבר לריכוז הדיווחים עצמם, המרכז מספק מגוון מענים רחב ככל הניתן לנפגעי להט"בופוביה. לשם כך משלב המרכז את המענים הקיימים כיום באגודה ובקהילה כולה ופועל לפיתוח מענים נוספים. כיום, הפונים אל המרכז מופנים דרכו אל שלל מענים אותם מפעילה האגודה:

השירות
המשפטי

השירות
הפסיכו-סוציאלי

מעקב עד
סוף טיפול

ליווי
תקשורתי

יש עם מי לדבר
קו הקשב והתמיכה

התערבויות מרכזיות בתקופת הדו"ח

- נערכו אינספור שיחות קשב ותמיכה יזומות לנפגעי להט"בופוביה. רבים מן הנפגעים חלקו את המצוקה הרבה שחוו, ודיווחו כי האירוע הלהט"בופובי הציף מחדש תחושות של פגיעות, שונות והסתרה אותן חוו לאורך תקופות משמעותיות בחייהם. רבים מן הנפגעים ציינו את ההשפעה המחזקת שהייתה לעצם הגשת הדיווח למרכז ניר כץ, כמו גם את התועלת בקיום שיחות הקשב.

- בשיתוף המחלקה המשפטית של האגודה ניתן לנפגעים מידע בדבר זכויותיהם, נהלים ואפשרויות הגשת תלונה, ערעור על סגירת תיקים במקרי להט"בופוביה כמו גם המצב החוקי בישראל בדבר איסור אפליה על רקע נטייה מינית וזהות מגדרית.

- בליווי המחלקה המשפטית של האגודה ובשיתוף הנפגעים הגיש המרכז תלונות רשמיות לשורה של מוסדות בהם אירעו אירועים להט"בופוביים. בעקבות התלונות נפתחו הליכי בירור ואף שימוע לעובדים פוגעים. בין היתר נערכו בירורים משמעותיים לנהגים בחברות התחבורה הציבורית ("דן", "אגד"), בדבר אירועי להט"בופוביה שאירעו במרחב האוטובוס. כמו כן נערכו מספר הדרכות לצוותי רפואה, בעקבות אירועי להט"בופוביה שאירעו בעת טיפול בחולה להט"ב.

אירועי אפליה כלפי הקהילה הבי-פאן-פוליסקסואלית

השנה האחרונה התאפיינה במספר מקרים בולטים של יחס עויין ואפליה כלפי חברי וחברות הקהילה הביסקסואלית-פאןסקסואלית-ופוליסקסואלית. בין היתר אפליה זו מתבטאת ב'מחיקה' של הזהות הבי-פאן-פולית, כאשר היחס אל זהות כזו הוא כאל 'שלב', 'תוצאה של בלבול', או 'התנסות' ולא כנטייה מינית מגובשת ויציבה. לצערנו יחס כזה הוא מנת חלקה של הקהילה הביסקסואלית בתקשורת בכלל, והתוצאות של יחס זה הם פגיעה חברתית ונפשית ניכרת בחברי וחברות הקהילה הביסקסואלית. בכדי להתמודד עם תופעה זו הוקם במסגרת האגודה למען הלהט"ב הפורום הבי-פאן-פולי אשר מטרתו להעלות מודעות לזהות הבי-פאן-פולי כזהות קיימת ולגיטימית. יש לציין כי מקרים של יחס עויין ואפליה כלפי הקהילה הבי-פאן-פולי קיימים גם בתוך הקהילה פנימה, הן במסגרות תקשורת קהילתיות, והן ברמה הבינאישית. בין התפישות המוטעות המופנות כלפי חברי וחברות הקהילה הבי-פאן-פולי נפוצה התפישה כאילו אנשים בי-פאן-פולי אינם יכולים להיות מונוגאמיים, או להחזיק מערכת יחסים לטווח ארוך.

בין המקרים הבולטים שדווחו למרכז הדיווח:

- כאשר שחקן הכדורסל גילי מוסינזון יצא מהארון באופן מפורש כביסקסואל, הכותרת בכלי תקשורת מוביל הייתה כי הוא יצא מהארון כ"הומו". הכותרת תוקנה לאחר מחאה חריפה של השחקן.
- בכתבה בכלי תקשורת אחר, אשר עסקה במערכות זוגיות של כוכבות, ההתייחסות לקשרים ארוכים ומשמעותיים של נשים ביסקסואליות הייתה כ"רומן" בלבד, תוך רידוד של הקשר הביסקסואלי, צמצומו ומסגורו כדבר מיני ומסעיר, אך לא עמוק.

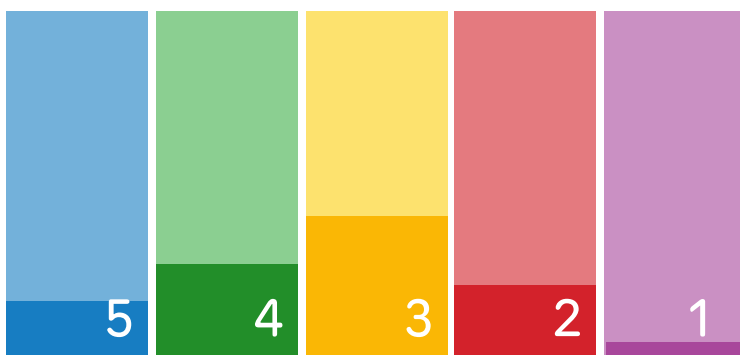
חומרת האירוע המדווח (על פי תחושת הנפגע/מדווח)

אירוע קשה ביותר - 5

אירוע קל ביותר - 1

מתווך המקרים המדווחים כמעט מחצית (48%) נכללים בדרגות החומרה הקשות ביותר (5-4). מכך מצטיירת תמונה מדאיגה בדבר החומרה של המקרים המדווחים. יש לציין כי הדבר מהווה עליה במידת החומרה של האירועים המדווחים ביחס לדו"ח הקודם, בו דווחו 37% מן המקרים כנכללים בדרגות החומרה הקשות ביותר.

21% 27% 35% 15% 2%

זרקור: אירועי להט"בופוביה בתחבורה הציבורית

השנה דווחו למרכז ניר כֶּךָ מספר אירועים חמורים אשר התרחשו בתחבורה הציבורית - בעיקר באוטובוסים אך גם ברכבת ישראל וברכבת הקלה בירושלים. אירועים אלו נחלקים לשתי קטגוריות מרכזיות: תקיפה והשפלה של להט"ב על ידי נוסעים אחרים, או מקרים בהם נהג כלי התחבורה עצמו הוא הגורם הפוגע. יש לציין כי גם באותם המקרים בהם הגורם הפוגע הינו נוסע או קבוצת נוסעים, לא הוגש סיוע לנוסע המותקף על ידי הנהג.

בין המקרים הבולטים שדווחו למרכז הדיווח:

- נוסע היכה והצמיד מפתח לצווארו של בן נוער הומוסקסואל אשר שילב ידיים עם בן זוגו.
- קבוצת צעירים הטרידה נער הומוסקסואל, לעגה לו, ושרה באוזניו את השיר "מושיקו" באוטובוס מלא נוסעים.
- נהג אוטובוס פנה שוב ושוב לנוסעת טרנסג'נדרית במגדר לא מתאים, אף לאחר שהעירה לו.
- חייל קילל ואיים על זוג צעירים הומוסקסואלים אשר התנשקו בתחנת רכבת מרכז ב"א, והפנה את נשקו כלפיהם.

מגדר הנפגעים (בהתאם לאופן ההצגה העצמית של הנפגע)

גברים (סיסג'נדרים)	47%
נשים (סיסג'נדריות)	10%
גברים ונשים טרנסג'נדרים	24%
אירועים הנוגעים לכלל הקהילה	19%

מתוך הנתונים עולה באופן מובהק כי חלקה של האוכלוסייה הטרנסג'נדרית מתוך כלל הדיווחים גדול באופן ניכר ביותר ביחס לגודלה של קהילה זו. 24% אחוזים מכלל הפגיעות נוגעים לאוכלוסייה זו, ובכלל זאת כמה מן המקרים החמורים ביותר הכוללים תקיפה פיזית. מדובר בעליה ביחס לדו"ח הקודם בו 19% מן המקרים נגעו לקהילה הטרנסג'נדרית. מדובר באחוז עצום המצביע על הפגיעות הגדולה של אוכלוסייה זו, ועל הצורך להגביר את הפעילות החינוכית, הציבורית והממשלתית בכל התחומים למען הקהילה הטרנסג'נדרית.

זרקור: אירועי להט"בופוביה ברשתות החברתיות

הרשתות החברתיות הפכו לזירה מרכזית של הציבוריות הישראלית, אך גם למרחב בו נפוץ שיח שנאה. מרכז ניר כץ מנטר את הופעתם של ביטויים להט"בופוביים ברשתות החברתיות בשיתוף פעולה עם חברת ויגו מבית יפעת תקשורת. לצערנו מדי חודש מאותרים אלפי ביטויים להט"בופוביים. החמורים שבהם מדווחים ישירות למרכז ניר כץ.

בין המקרים הבולטים שדווחו למרכז הדיווח:

קריאות לפגיעה בחברי הקהילה, ובכלל זאת הבעת שמחה על מקרי הרצח במצעד הגאווה בירושלים. מרכז ניר כץ הגיש תלונות למשטרה בנוגע לקריאות מפורשות לרצח חברי הקהילה.

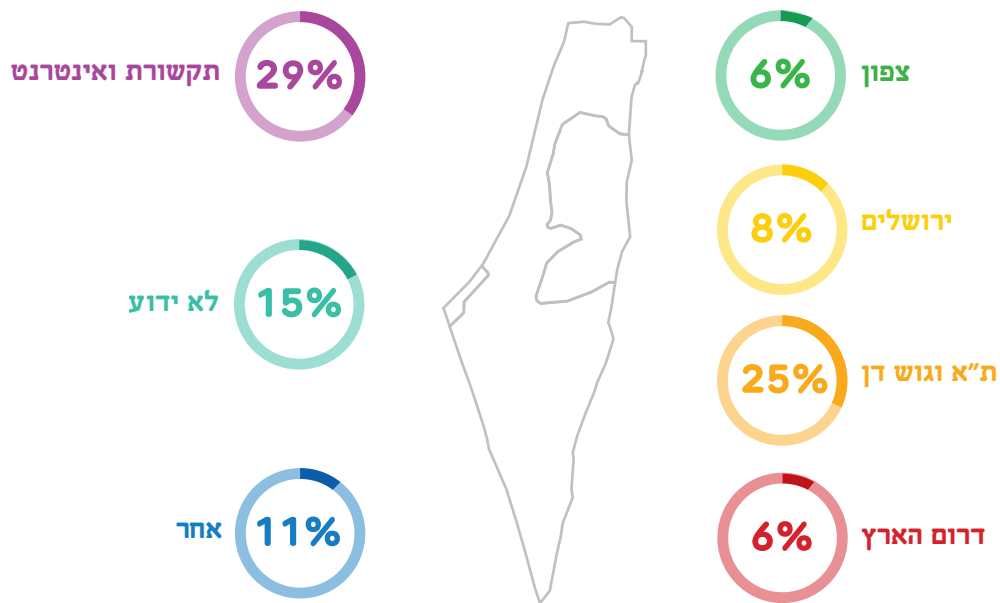
תגובות (טוקבקים) מלאי דברי שטנה כלפי הקהילה נכתבים ביחס לכל אזכור של הקהילה בכלי התקשורת.

תופעה אשר הפכה נפוצה בשנה האחרונה הינה הופעתם של דפי פייסבוק אשר להם אלפי עוקבים אשר מפרסמים קריאות לתייג הומוסקסואלים. תיוגים אלו מהווים מצע לתופעות של לעג (שיימינג), במיוחד על ידי בני נוער כלפי חבריהם.

להט"בופוביה

מתייחסת למצבים נפשיים ולמניעים פסיכולוגיים של פרט, קבוצה או קהילה, המתבטאים בחוסר סובלנות, סלידה, כעס, השפלה, דיכוי או רחמים ומופנים כלפי הומוסקסואלים, לסביות, בי-סקסואלים וטרנסג'נדרים. ההומופוביה נסמכת על מיתוסים וסטריאוטיפים שליליים, המצדיקים אפליה על בסיס אוריינטציה מינית, לפיה סגנון החיים ההומוסקסואלי שונה מהותית מסגנון החיים ההטרוסקסואלי ולכן יש להוקיעו. תפקידה של הלהט"בופוביה נתפס, אם כן, כמחזק את החלוקה המעמדית-מגדרית בחברה המערבית.

פיזור גיאוגרפי של אירועים להט"בופובים ברחבי הארץ

אירועי להטבופוביה אינם מוגבלים לפריפריה ומתרחשים גם בגוש דן, ואף בתל-אביב, אזורים הנהנים מתדמית ליברלית ופתוחה. כמעט שליש מהפגיעות שדווחו התרחשו באמצעי התקשורת או במדיה חברתית. היותה של המדיה החברתית זירה לאירועים להט"בופובים מחייבת היערכות ללימוד מקיף של הנושא, והקצאת משאבים מצד הרשויות. הנתונים משקפים יציבות ביחס לתמונת המצב בדו"ח הקודם.

סיכום עיקרי הדו"ח ודגשים בולטים

- השנה חשף הדו"ח במיוחד את היות הרשתות החברתיות כר לאירועים להט"בופובים רבים וחמורים.
- הקהילה הטרנסג'נדרית חשופה במיוחד לפגיעה על רקע להט"בופובי, ו-24% מן המקרים המדווחים נוגעים לה. ישנה חשיבות עליונה לפיתוח מענים מיוחדים (בתחום החינוכי, ההסברתי, שיפור הקשר עם המשטרה, ובתחום הרווחה) לטובת קהילה זו.
- מרחב התחבורה הציבורית רגיש במיוחד. על חברות התחבורה הציבורית לקחת חלק במאמץ להפוך את מרחב התחבורה הציבורית לבטוח עבור חברי וחברות הקהילה.

ניר כץ ז"ל

ניר כץ ז"ל נולד ב-18 ביולי 1983 לאמו, אילה, ולאביו, רמי כץ ז"ל, אשר נפל בעת שירות מילואים באסון צאלים א', ב-17 ביולי 1990, בהיותו של ניר בן 7. הוא גדל בגבעתיים ולאחר מכן במודיעין, והתגייס לשרות כמתכנת מחשבים באחת מיחידות המחשבים בחיל המודיעין. לאחר שחרורו החל ללמוד מדעי המחשב במרכז הבין-תחומי בהרצליה. לאחר יציאתו מהארון, ותוך שהוא חולק את חייו עם בן זוגו, תומס, בחר ניר בדרך חיים של נתינה והתנדבות למען הקהילה הגאה, וזאת כמדריך בקבוצת הנוער של האגודה - "ברנוער". ניר האמין בערכי הגאווה בזהותו, בנתינה לזולת, ובחיזוק הקהילה הגאה.

במוצאי שבת, ה-1 באוגוסט 2009, בשעה 22:30, נכנס אדם לבוש שחורים ומסכה שחורה על פניו אל מרכז אגודת הלהט"ב ברחוב נחמני בתל אביב, עת התקיימה במקום פעילות "ברנוער". הרוצח, אקדח שלוף בידו, החל לירות כלפי הנוכחים במקום. בסופו של הערב מניין הנפגעים עמד על 10 פצועים, עשרות נפגעי חרדה, ו-2 הרוגים ובהם ליז טרובישי ז"ל, כמו גם ניר כץ עצמו. יהי זכרם ברוך

לדיווח על אירוע להט"ב ב"בופוביה:

@ טופס דיווח בדף הבית של אתר האגודה www.glb.org.il

✉ באמצעות כתובת מייל yesh@glbt.org.il

באמצעות "יש עם מי לדבר" - קו הקשב המידע והתמיכה של האגודה

☎ פועל בימים א'-ה' בשעות 19:30-22:30 בטלפון 03-6205591

👤 משרדי האגודה, רח' נחמני 28 ת"א, ת.ד. 29523 תל-אביב, 61294

לתמיכה ותרומות למרכז ניר כץ:

האגודה למען הלהט"ב בישראל 03-6205590

הבנק הבינלאומי, ח-ן 251089, ע"ש האגודה למען הלהט"ב בישראל